

Dreptul

ISSN 1857-3185

VINERI

25 aprilie

2014

Anul XIII

nr. 16 (515)

8 pagini – 4 lei

Săptămînal juridic

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

FONDATORI:

Universitatea de Stat din Moldova
Universitatea de Studii Politice și
Economice Europene „Constantin Stere” din Moldova
Uniunea Juriștilor din Moldova

Redactor-șef:

Gheorghe AVORNIC

Reporteri: Irina BUREA, Lilia DUMINICA

Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ

Redactor-stilizator: Corina BERZOI

Asistență computerizată: Maria BONDARI

Contabila: Maria JOSANU

Încă un grup de judecători au părăsit sistemul, iar la Curtea de Apel Chișinău au fost numiți alți doi magistrați pag. 3

Principiul reciprocității în procesul civil pag. 4

În vizor: Combaterea delincvenței juvenile și prevenirea abuzurilor față de copii pag. 5

Iurie Leancă: Nu am ezitat nici o clipă în ceea ce privește opțiunea noastră europeană

Prim-ministrul Iurie Leancă a menționat că de succesele autorităților în apropierea de UE se vor bucura în egală măsură exponenții populației majoritare și cei ai minorităților etnice.

Așa se va întâmpla când, din 28 aprilie, moldovenii nu vor mai avea nevoie de viză pentru călătoriile de scurtă ședere în Uniunea Europeană. Nimeni nu îi va întreba pe cetățenii moldoveni reprezentanți ai căror etnii sînt. Ceea ce va conta este pașaportul biometric al Republicii Moldova.

Oficialul a menționat că în statul nostru minoritățile naționale întotdeauna au conviețuit în pace și armonie

cu populația majoritară, care manifestă un grad înalt de toleranță față de acestea. Minorităților le este garantat dreptul de a studia în limba maternă, de a-și promova tradițiile, de a participa la

viața social-politică a țării, și asta pentru că sînt cetățeni cu drepturi depline ai țării. Iurie Leancă spune că este firesc ca într-o diversitate de etnii să existe și o diversitate de opinii privind politica internă sau externă a țării. Totuși, e crucial ca aceste diferențe să se reflecte în acțiuni

care nu depășesc cadrul legal. Manipularea sau dezinformarea, realizată pe fundalul promovării drepturilor minorităților naționale, este inadmisibilă. Orice atitudine

trebuie să se materializeze în acel exercițiu democratic numit „alegeri”.

Premierul a subliniat că toți ne dorim să trăim în pace și liniște, fără tensiuni și animozități, iar oamenii să se respecte, indiferent de proveniența lor etnică, limba vorbită sau culoarea pielii. Iar atunci cînd apar scînteite cu iz de separatism, este important să fie descurajate. Asta se face prin dialog și discuții cu oamenii simpli, spunîndu-le că separatismul niciodată nu a adus pace și stabilitate și nu a favorizat cetățenii în ansamblu, ci doar un cerc foarte mic de oameni care urmăresc interese departe de a fi nobile.

Premierul nu crede că situația din Moldova poate fi comparată cu cea din Ucraina. „Ceea ce s-a întîmplat în țara vecină a fost urmarea directă a politicii oscilante

promovată de fostul executiv de la Kiev și de fostul președinte, Viktor Ianukovici, care în ultimul moment s-a răzgîndit să semneze Acordul de Asocieri cu UE. Această deviere i-a dezamăgit enorm pe ucrainenii, care aveau așteptări înalte și foarte justificate, de altfel, în ceea ce privește apropierea țării lor de Uniunea Europeană”, a remarcat premierul. La Chișinău, dimpotrivă, politica Guvernului a fost și continuă să fie consecventă în acest sens. „Nu am ezitat nici măcar pentru o clipă în ceea ce privește opțiunea noastră europeană și promovarea reformelor”, a subliniat oficialul.

Cetățenii Republicii Moldova, fără vize în „Țara Sfîntă”

Cetățenii Republicii Moldova vor călători fără vize în Israel începînd cu mijlocul lunii iunie curent, la cîteva săptămîni după ce vor fi eliminate și vizele pentru statele Uniunii Europene.

Cel puțin, așa susține Vlad Filat. Potrivit ex-premierului, fiind în Israel, la sfîrșitul săptămînii trecute, de unde a adus împreună cu ÎPS Vladimir Focul Haric, a vorbit la telefon cu ministrul de Externe al Israelului, Avigdor Lieberman, care este originar din R. Moldova.

„În mai 2012, convenisem cu autoritățile israeliene ca cetățenii moldoveni să poată merge în Israel fără vize. Astăzi, Avigdor Lieberman mi-a dat o veste bună: pînă cel tîrziu la mijlocul lunii iunie urmează să călătorim fără vize în Israel. Este încă un succes remarcabil pentru țara noastră”, a scris Vlad Filat pe Facebook.

„SUA pledează pentru ca Moldova să devină parte a UE”

Statele Unite ale Americii pledează pentru ca Republica Moldova să devină parte a Uniunii Europene. Mesajul a fost reiterat de senatorul american Robert Corker, care s-a aflat, recent, într-o vizită la Chișinău și a menționat că țara noastră va beneficia și în continuare de sprijin pentru dezvoltare.

R. Corker a încurajat autoritățile de la Chișinău să continue transformările de democratizare a țării, precizînd că progresele sînt vizibile. „SUA își doresc ca cetățenii moldoveni să simtă libertatea și democrația, fără presiuni externe. Apreciez curajul autorităților din Republica Moldova și observăm progresele pe care le faceți pentru cetățeni și în vederea apropierei de UE”, a subliniat senatorul american în cadrul întrevederii cu președintele Parlamentului, Igor Corman.

La rîndul său, șeful Legislativului a vorbit despre prioritățile agendei de integrare europeană, consolidarea cooperării moldo-americane, evoluțiile din UTA Găgăuzia și regiunea transnistreană, situația din Ucraina și relațiile Moldovei cu Federația Rusă. „Obiectivele noastre sînt menținerea stabilității politice în țară și consolidarea coeziunii sociale pentru ca Republica

Moldova să semneze și să ratifice Acordul de Asocieri în legislația curentă. Trebuie să depășim toate provocările și riscurile pentru a asocia cît mai grabnic țara noastră la UE”, a declarat Igor Corman.

La întvedere au mai participat deputații Ana Guțu, președinta Comisiei politice externe și integrare europeană și Valeriu Ghilețchi, președintele Grupului parlamentar de prietenie Republica Moldova-SUA.

De asemenea, senatorul american a vizitat Guvernul, unde a fost primit de către premierul Iurie Leancă. „Această vizită este un mesaj de solidaritate, de prietenie și totodată, sprijin politic. Este foarte important pentru noi, deoarece anul 2014 este un an crucial pentru Republica Moldova”, a declarat șeful Guvernului de la Chișinău, exprimîndu-și speranța că Moldova va fi inclusă ca țară beneficiară pentru cel de-al doilea Program Compact din partea Corporației Provocările Mileniului.

Senatorul Robert Corker, membru al Comitetului pentru Relații Externe din cadrul Senatului SUA, a efectuat pentru prima dată o vizită în Republica Moldova.

Începe ziua cu DREPTUL!

IMPORTANT:

Stimați cititori, vă anunțăm că următorul număr al ziarului DREPTUL va apărea la 9 mai 2014.

Încă un grup de judecători au părăsit sistemul, iar la Curtea de Apel Chișinău au fost numiți alți doi magistrați

Exodul judecătorilor continuă.

Recent, președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a semnat decretele de eliberare din funcție încă a unui grup de judecători, informează un comunicat al președinției.

Astfel, în temeiul art.25 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la statutul judecătorului, au fost eliberați din funcția de judecător, conform cererii depuse: Mihail Gavrilă, judecător și președinte al Judecătoria Strășeni; Valentina Tripaduș, judecător la Curtea de Apel Bălți; Elena Lazareva, judecător la Curtea de Apel Comrat; Tamara Pelin, ju-

decător la Curtea de Apel Chișinău; Tamara Anghel, judecător la Judecătoria Rîbnița; Nicolae Chirtoagă, judecător la Judecătoria Briceni; Ion Dandara, judecător la Judecătoria Sîngerei; Mihail Dolghieri, judecător la Judecătoria Briceni; Iurie Guzun, judecător la Judecătoria Briceni; Vasile Macrinici, judecător la Judecătoria Rezina; Ion Raropu, judecător la Judecătoria Călărași; Mihail Buruian, judecător la Curtea de Apel Chișinău; Tudor Culava, judecător la Judecătoria Strășeni; Ludmila Curca, judecător la Judecătoria Cimișlia; Andrei Negurița, judecător la Judecătoria Ștefan Vodă;

Gheorghe Ursan, judecător de instrucție la Judecătoria Telenești.

Unii specialiști din domeniul vizat au justificat, în cadrul unor emisiuni televi-

zate, plecarea în masă din sistem a magistraților prin faptul că mulți dintre ei se confruntă cu probleme de sănătate sau au ajuns la vîrsta pensionării. Alții pleacă pentru că cerințele reformei justiției sînt prea dure, susțin experții.

Totodată, e de menționat că N. Timofti a numit doi judecători noi la Curtea de Apel Chișinău.

Prin urmare, în urma examinării candidaturilor, de către Consiliul Superior al Magistraturii, președintele țării, le-a numit, prin decret prezidențial, pe Elena Cobzac și Oxana Robu în funcția de judecător la Curtea de Apel Chișinău.

Pentru ocuparea acestor funcții vacante, în cadrul Curții de Apel Chișinău, au concurat cinci judecători.

Pîna la numirea în noua funcție, Elena Cobzac a activat la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, iar Oxana Robu a activat la Judecătoria Ciocana, ambele în calitate de judecătoare.

CSM a examinat cererile în ședința din 11 martie 2014.

Menționăm că, în 2013 și de la începutul anului 2014, în instanțele de judecată din țară au fost făcute mai multe numiri, iar aproape 40 de judecători au depus cereri de demisie.

Cor. Dreptul

În ultimii doi ani, 20 de avocați au fost cercetați penal

În ultimii doi ani, 20 de avocați din Republica Moldova au fost cercetați penal, în mare parte pentru acte de corupție. Totalizarea a fost făcută de președintele Uniunii Avocaților Gheorghe Amihalachioaie, în raportul de activitate pentru anul 2013.

În anul 2012 au fost trași la răspundere penală 8 avocați, anul trecut numărul acestor-

infrațiunea respectivă, se profilează o statistică care arată clar că, în majoritatea cazurilor, persoana trasă la răspundere penală a activat anterior în organele MAI și ale Procuraturii", susține Gh. Amihalachioaie.

Acesta s-a arătat indignat de faptul că unii avocați care au fost cercetați penal s-au ales doar cu amenzi și continuă să activeze în sistem „fiind exemplu demn de urmat pentru alți avocați”.

„Comisia pentru Etică și Disciplină nu are posibilitatea să-l tragă la răspundere disciplinară pe un asemenea avocat, fiindcă acesta nu a fost condamnat penal și nu poate fi supus răspunderii disciplinare de două ori pentru aceeași faptă. În asemenea circumstanțe, Uniunea Avocaților este

în imposibilitate de a lua măsuri cu avocații ce comit încălcări grave ale deontologiei profesionale”, mai spune președintele Uniunii Avocaților.

Pentru a schimba situația, mai mulți avocați au propus modificarea Legii cu privire la avocatură. În curînd, ar putea fi înaintată o inițiativă legislativă în acest sens.

ra a crescut pînă la 12, iar în primele trei luni ale anului curent - 6 avocați au deja calitatea de învinuit în dosare penale.

„Nu vreau să obișnuiesc pe nimeni, însă după discutarea fiecărui caz în parte de tragere la răspundere penală, împreună cu alți colegi, după studierea circumstanțelor cauzei concrete, dar și a persoanei care a săvîrșit

Topul țărilor preferate de moldovenii migranți aflați în căutarea unui loc de muncă

Proape un milion de moldoveni sînt plecați la muncă peste hotare. Sînt datele unui raport al Biroului de Migrație și Azil. Studiul mai arată care sînt destinațiile preferate de cetățenii noștri, dar și motivele pentru care emigrează.

Potrivit raportului, în 2012, peste 820 de mii de moldoveni se aflau în străinătate. Cei mai mulți migranți, adică aproape jumătate de milion, sînt angajați la muncă sezonieră. În același timp, peste 300 de mii au un loc de muncă stabil peste hotare și revin în țară o dată la 2-3 ani sau chiar mai rar.

Studiul arată că, mai bine de 2/3 din totalul migranților

lucrează în Rusia. Pe locul doi este Italia, unde muncesc aproximativ 20 la sută dintre moldovenii plecați peste hotare. În top urmează Spania,

salariul foarte mic primit în Moldova. De asemenea, lipsa locurilor de muncă, dar și condițiile proaste de muncă din țara noastră sînt alte ca-

Israel și Canada.

Potrivit cercetării, principalul motiv al emigrării este

uze care îi determină pe cei mai mulți dintre moldoveni să muncească peste hotare.

La Chișinău s-a desfășurat cursul de formare LI-B „Planificarea unui proces de certificare a experților judiciari”

Recent, s-a desfășurat trainingul de formare LI-B „Planificarea unui proces de certificare a experților judiciari”, în cadrul proiectului „Asigurarea obiectivității și transparenței în sistemul justiției penale prin dezvoltarea expertizei criminalistice”, care face parte din programul internațional MATRA privind supremația legii și buna guvernare.

La seminar au participat experți în domeniul de la Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Centrul de Medicină Legală, Centrul Național Anticorupție, experți judiciari privați.

Potrivit Centrului pentru Drepturile Omului, în cadrul instruirii, experții olandezi Lydia Bestebreuer și Koen Herlaar au prezentat comunicări cu temele: „Criteriile de apreciere a unui expert bun de expertiză judiciară”, „Definirea criteriilor de competență sau performanță”, „Competențe și instruire”, „Evaluarea competenței și educației continue”. Acestea au fost discutate pe larg cu participanții la seminar.

E de menționat că a avut loc și cursul de formare C: „Planul de implementare pentru certificarea experților judiciari în domeniul grafoscopiei și expertizei tehnice a documentelor”, care include 3 etape:

- faza LI-C a procesului de instruire este una practică. În cadrul instruirii, participanții vor fi ghidați pentru a aplica cunoștințele dobîndite la atelierele de certificare în cursul de formare B;
- a doua etapă a cursului de formare C va

avea loc pe 27 mai, la Chișinău. La această întîlnire participanții la LI-C și unul dintre formatorii din Olanda vor face o totalizare a instruirii.

Cursul va fi finalizat în perioada 18-22 august curent, la Haga, Olanda. În cadrul vizitei de trei zile la Institutul de Expertiză Judiciară de la Haga, cei 12 participanți selectați vor

discuta cu formatorii olandezi versiunea finală a planului de implementare a proiectului.

De menționat că instruirea a fost organizată de Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, în comun cu Consiliul Național al Experților Judiciari și Specialiștilor de Performanță din Moldova, Institutul de Criminalistică din Olanda, cu susținerea financiară a Ministerului Afacerilor Externe al Olandei.

Cor. Dreptul

Moldova riscă să fie invadată de un val mare de cerșetori

Moldova ar putea fi invadată de cerșetori. Poliția se așteaptă că numărul oamenilor străzii va crește odată cu revenirea persoanelor care practicau cerșitul în alte țări.

Într-adevăr, după cum spun oamenii legii, în prezent există un risc mare de întoarcere în Moldova a grupărilor organizate, care practic cerșitul. Și asta din cauza situației complicate din Ucraina, tensionării relațiilor cu Rusia, dar și a liberalizării regimului de vize

cu Uniunea Europeană. Specialiștii din domeniu spun că toate aceste aspecte vor genera revenirea în țară a celor care își câștigă existența din mila altor oameni.

Organizatorii cerșitului riscă pînă la 5 ani de închisoare, iar dacă oamenii sînt recrutați și forțați să stea în stradă cu mîna întinsă, pedeapsa este pînă la 12 ani de pușcărie. Cu toate acestea, pentru cerșitul propriu-zis nu este prevăzută nici o sancțiune. Mai ales că este aproape imposibil de demonstrat că

cerșitul este o activitate organizată. Așa spun oamenii legii.

„Sînt riscuri, ca acele persoane, care s-au ocupat cu munca forțată, cerșitoria, cu alte exploataări cum ar fi în Federația Rusă sau Ucraina, ar putea să revină în Republica Moldova cu astfel de activități infracționale sau să se reorienteze spre Uniunea Europeană. De aceea, investigăm și acest domeniu ca să fim gata pentru un eventual flux de așa gen”, spune procurorul Eduard Bulat.

Principiul reciprocității în procesul civil

În starea actuală de dezvoltare a societății contemporane, colaborarea internațională în diverse domenii între statele suverane și egale în drepturi devine o realitate incontestabilă, impusă de necesități obiective.

Astăzi, principiul cooperării este unanim admis în raporturile dintre state, contribuind la cunoașterea reciprocă între națiuni, la asigurarea progresului și dezvoltării, la consolidarea unei păci durabile și realizarea armonizării juridice.

Republica Moldova nu este în afara acestor preocupări și procese, ci dimpotrivă, pe parcursul anilor, a reușit să-și creeze o anumită imagine pe plan internațional. Interesată să-și armonizeze legislația și modul de desfășurare a justiției la standardele europene, țara noastră și-a proiectat clar vectorul spre integrarea europeană, exprimându-și consimțământul de a fi parte la totalitatea instrumentelor internaționale în materia asistenței juridice internaționale.

De altfel, noțiunea de asistență juridică internațională îmbracă două accepțiuni: o accepțiune mai restrânsă, așa-numita asistență juridică cu caracter judiciar, prin care se înțelege asistența pe care organele judiciare din diferite state și-o acordă în cursul procesului judiciar și care se manifestă în mod obișnuit prin efectuarea sau trimiterea actelor procedurale devenite necesare în cadrul aceluși proces; și o accepțiune mai largă, prin care se înțelege orice asistență juridică oferită.

Pe de altă parte, odată cu extinderea fundamentului juridic în baza căruia se realizează cooperarea în domeniul acordării asistenței juridice internaționale de către Republica Moldova, inevitabil s-a lărgit spectrul și volumul asistenței care se pretinde că poate fi prestată. În plus, posibilitățile de cooperare internațională în domeniul asistenței juridice internaționale s-au diversificat, motiv pentru care sînt situații cînd nu există nici un instrument internațional în domeniu, iar statelor nu le rămîne altceva de făcut decît să asigure un tratament egal în bază de reciprocitate cu un alt stat.

Principiul reciprocității presupune asigurarea făcută de către un stat altui stat cu care întreține relații diplomatice, culturale, economice, de a avea un tratament egal sau echivalent cu acela pe care acest stat din urmă îl asigură la rîndul său. Pe de altă parte, reciprocitatea este soluția la care se recurge în situația în care tratatele interstatuale nu acoperă prin reglementări cu norme procedurale necesare elementelor de extranietate.

Principiul respectiv se aplică atunci cînd nu există nici un instrument internațional în domeniu, la care sa fie parte ambele state. În lipsa unui tratat internațional, poate fi acordată asistența juridică internațională în baza principiului reciprocității prin intermediul canalelor diplomatice.

Conform art.16 alin.(4) C. proc. civ., „executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărîrilor, delegațiilor și adresărilor instanțelor judecătorești străine, ale arbitrajelor internaționale se efectuează în conformitate cu prezentul cod, cu

tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și pe principiul reciprocității”.

Astfel, în materia procedurală, reciprocitatea este admisă la îndeplinirea delegațiilor judecătorești străine, precum și la recunoașterea și executarea hotărîrilor judecătorești și arbitrale străine pe teritoriul Republicii Moldova.

În această ordine de idei, reciprocitatea este cerută în unele probleme ale procesului civil internațional, ca recunoașterea și executarea hotărîrilor judecătorești străine.

O reglementare expresă în acest sens avem în art.467 alin.(1) C. proc. civ. potrivit căruia, hotărîrile judecătorești străine, inclusiv tranzacțiile, sînt recunoscute și se execută de plin drept în Republica Moldova fie că astfel se prevede în tratatul internațional la care Re-

publica Moldova este parte, fie pe principiul reciprocității în ceea ce privește efectele hotărîrilor judecătorești străine.

În acest context, hotărîrile judecătorești străine nu pot avea efecte juridice în aceleași condiții ca și hotărîrea propriilor instanțe de judecată. Astfel, hotărîrea judecătorească străină nu poate avea puterea probantă a unui act autentic, dacă nu a fost recunoscută de către instanța de judecată a statului în care se invocă. Totodată, hotărîrea străină nu poate avea pe deplin drept forță executorie și autoritate de lucru judecat, deoarece se opune suveranitatea statului pe teritoriul căruia este invocată această hotărîre.

Într-o atare situație, forța de constrîngere devine inaplicabilă, deoarece aceasta se aplică numai pe teritoriul statului care o exercită, iar organele de executare ale unui stat nu se supun ordinului instanțelor altui stat, avîndu-se în vedere principiul suveranității și egalității statelor.

Hotărîrea judecătorească străină produce efecte în altă țară doar în condițiile prevăzute de tratatele și convențiile internaționale privind asistența juridică în materie civilă și penală la care Republica Moldova este parte și legislația națională respectivă. De regulă, aceste condiții constau în recunoașterea hotărîrii judecătorești străine sau în obținerea exequatorului pentru hotărîrea respectivă.

Tratatele și convențiile internaționale privind asistența juridică în materie civilă și penală la care Republica Moldova este parte sînt: Convenția Comunității Statelor

Independente privind asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale sau penale, din 22 ianuarie 1993, în vigoare pentru Republica Moldova din 16.03.1996, Tratatul de asistență juridică între Republica Moldova și Federația Rusă în materie civilă, familială și penală, în vigoare pentru Republica Moldova din 26.01.1995, Tratatul de asistență juridică între Republica Moldova și Republica Letonă în materie civilă, familială și penală, în vigoare pentru Republica Moldova din 19.06.1995, Tratatul de asistență juridică între Republica Moldova și Republica Lituaniană în materie civilă, familială și penală, în vigoare pentru Republica Moldova din 18.02.1995; Tratatul de asistență juridică între Republica Moldova și România în materie civilă, fami-

ie de menționat că, deoarece jurisdicția unei instanțe se extinde exclusiv asupra teritoriului statului în care activează, efectuarea actelor procedurale (înmînarea citațiilor și altor acte, obținerea explicațiilor părților, depozitiilor martorilor, raporturilor de expertiză, cercetarea la fața locului, luarea măsurilor de asigurare a acțiunii etc.) la solicitarea unei instanțe judecătorești străine se face doar cu acordul statului unde actul de procedură urmează a fi realizat.

Prin delegație judecătorească (comisie rogatorie) se înțelege solicitarea pe care instanța sesizată privind soluționarea unui litigiu, numită instanța solicitantă, o face unei instanțe de judecată ori altui organ din altă țară, numită instanță solicitată, de a efectua unele acte de procedură.

Modul de stabilire a relațiilor între instanțele judecătorești din Republica Moldova și cele străine privind executarea delegațiilor se determină de legislația Republicii Moldova sau de tratatul internațional la care aceasta este parte.

De regulă, procedura respectivă este reglementată de tratatele cu privire la asistența juridică în materie civilă, de familie și penală. Trebuie de menționat că pe bază de reciprocitate, statele acceptă adesea să execute delegațiile judecătorești chiar în lipsa unor tratate internaționale care să le oblige.

În acest sens, potrivit art.11 al Convenției privind procedura civilă de la Haga din 01.03.1954, în vigoare pentru Republica Moldova din 03.11.1993, autoritatea judiciară a căreia îi este adresată comisia rogatorie va fi obligată să o efectueze folosindu-se de aceleași mijloace de constrîngere ca și pentru executarea unei comisii rogatorii a autorităților statului solicitat sau pentru satisfacerea unei cereri făcute în acest scop de către o parte interesată.

De obicei, în lipsa prevederilor tratatelor, instanța solicitantă din Republica Moldova trimite delegația judecătorească prin Ministerul Justiției la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene care prin intermediul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare este transmisă în străinătate. La fel, în cazul unei delegații judecătorești a unei instanțe străine, instanța solicitată din țara noastră este sesizată prin intermediul Ministerului Justiției, fie direct, fie prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe de către misiunea diplomatică a statului solicitant. În acest caz, nu se indică tratatul în baza căruia se cere asistență cu notificarea exactă a prevederii, dar se solicită recurgerea la reciprocitate.

Important este ca executarea delegației instanței judecătorești străine efectuată în temeiul tratatului interstatal ori în baza reciprocității să nu fie în contradicție cu suveranitatea Republicii Moldova, să nu amenințe securitatea ei și să fie de competența instanței judecătorești naționale.

Totodată, menționăm că, în principiu, dacă nu se prevede altfel, în privința aplicării normelor de drept străin nu se cere condiția reciprocității, și dispozițiile art.13 din C. proc.civ. – „aplicarea legis-

lațiilor altor state”, nu prevăd condiția reciprocității pentru aplicarea legislației altor state de către instanța de judecată.

Reciprocitatea vizează și drepturile procedurale civile ale cetățenilor străini și apatrizilor, precum și a organizației străine și a organizației internaționale, conform prevederilor art.454 alin.(1) C. proc.civ. și art.17 alin.(3) al Legii nr.275 din 10.11.1994 cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor în Republica Moldova.

Potrivit art.454 alin.(1) C. proc.civ., cetățenii străini și apatrizii, organizațiile străine și organizațiile internaționale (denumite în continuare persoane străine) sînt în drept să se adreseze în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime și beneficiază în fața instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova de aceleași drepturi și au aceleași obligații procedurale ca și cetățenii și organizațiile Republicii Moldova, în condițiile legii.

În conformitate cu art.17 alin.(3) al legii menționate, cetățenii străini și apatrizii beneficiază în procesele de judecată de aceleași drepturi procedurale ca și cetățenii Republicii Moldova. În acest sens, urmează a se preciza că este vorba de un regim aparte al condiției juridice a străinului.

Nerespectarea acestui regim ar duce la aplicarea retorsunii ca formă de manifestare a reciprocității care în conformitate cu art.1584 Cod civil, poate stabili restricții similare drepturilor patrimoniale și personale nepatrimoniale ale cetățenilor și persoanelor juridice ale statelor în care există restricții speciale ale drepturilor patrimoniale și personale nepatrimoniale ale cetățenilor și persoanelor juridice ale Republicii Moldova.

Retorsunea constă în măsurile de răspuns ale unui stat față de actele inamicale, contrare curtoaziei internaționale ale altui stat îndreptate împotriva lui. Actul de retorsune, ca și actele la care se răspunde, nu sînt acte ilegale. Actele inamicale, care determină retorsunea, pot fi acte legislative, administrative sau judecătorești. Aplicarea restricțiilor similare se va efectua cu acordul Guvernului Republicii Moldova doar ca răspuns la acțiunile autorităților statului străin.

Principiul reciprocității, totuși, are un rol important, fiindcă în caz contrar s-ar încălca principiile suveranității legislative ale statelor și tradițiile de drept. Chiar dacă aparent este o condiție formală, ea poate constitui o punte de asigurare, vizînd reciprocitatea de tratament, îndeosebi în relațiile cu unele state care și-au dobîndit, recent, independența și nu au reglementări în domeniu sau tradiție în practică.

Principiul reciprocității are o importanță mai mare atunci cînd lipsește un tratat bilateral încheiat între două state în materie de asistență juridică, acțiunile procedurale fiind realizate în baza reciprocității, adică conform regulii „fi bun cu cel ce este bun cu tine și fii rău cu cel ce este rău cu tine”.

Veronica Jomiru-Niculiță,
master în drept,
absolventă a Institutului
Național al Justiției

În vizor: Combaterea delincvenței juvenile și prevenirea abuzurilor față de copii

Prevenirea și combaterea criminalității juvenile, precum și a infracțiunilor săvârșite împotriva copiilor, în special pe parcursul perioadei de vacanță – acestea constituie scopul celor 67 de întruniri desfășurate de către Direcția de Poliție a municipiului Chișinău cu elevii claselor a IX-a și a XII-a. Lecțiile au fost organizate în cadrul compartimentului „Noi și Legea la vârsta majoratului”. Prin urmare, tinerii au fost familiarizați cu prevederile legislației în vigoare privind obligațiunile și drepturile la vârsta majoratului.

Potrivit Direcției de Poliție a municipiului Chișinău, în cadrul orelor de studii, ofițerii de poliție le-au vorbit elevilor despre: răspunderea contravențională și penală a minorilor; răspunderea pentru faptele ilicite la vârsta majoratului; abandonul domiciliului;

alcoolul, fumatul și consecințele acestora; violența între semeni; prevenirea cazurilor de suicid; formele de aplanare a conflictului etc.

Campania de informare a elevilor privind prevenirea și reducerea fenomenului victimizării în rândul copiilor, a avut loc în instituțiile din Capitală. Ulterior, Poliția Capitalei va mai desfășura și campania cu genericul „Un copil informat, un copil protejat”, scopul căreia rezidă în familiarizarea elevilor cu activitățile polițienești, rolul și importanța poliției în asigurarea respectării drepturilor și libertăților omului, precum și regulile de bază a conduitei în societate.

Precizăm că, lecțiile de informare a elevilor fac parte din Planul de acțiuni al Direcției de Poliție a municipiului Chișinău privind sensibilizarea societății față de riscurile delincvenței juvenile.

Totodată, e de menționat că pînă pe 28

aprilie, Inspectoratul General al Poliției desfășoară operațiunea „Grija”, care, la fel, are drept scop prevenirea și combaterea delincvenței juvenile, traumatismului de diferit gen în rândul copiilor și a infracțiunilor comise împotriva lor, eficientizarea măsurilor orientate spre combaterea cerșitului și vagabondajului, asigurarea securității copiilor în perioada vacanței de Paști.

Astfel, oamenii legii organizează razii pe teritoriul întregii țări pentru a depista copii aflați fără supravegherea părinților, dar și cazurile în care acestora li se comercializează produse din tutun și băuturi alcoolice.

În context, Inspectoratul General al Poliției recomandă părinților să nu își lase copiii fără supraveghere acasă, în special pe cei mici, să îi instruiască să nu deschidă ușa persoanelor necunoscute, să nu urce cu persoane necunoscute în ascensor, precum și în automobilul unor astfel de persoane, să nu se joace în preajma carosabilului și să nu iasă în stradă sau la joacă cu bunuri de preț.

Cor. Dreptul

Deputații din Comisia drepturile omului și relații interetnice în vizită de lucru la Penitenciarul nr. 13 din Capitală

Suprapopularea celulelor, acordarea asistenței medicale deținuților, asigurarea securității în instituția penitenciară, condițiile materiale, pregătirea personalului și activitățile socio-educative desfășurate în penitenciar – acestea sînt subiectele discutate de către conducerea Departamentului Instituțiilor Penitenciare (DIP) și a Penitenciarului nr. 13, Chișinău, cu deputații din Comisia parlamentară drepturile omului și relații interetnice, Stella Jantuan, vicepreședintele Comisiei, și Petru Vlah, care au efectuat o vizită de documentare la instituția de detenție respectivă.

Potrivit informației Legislativului, discuțiile au vizat în special problemele cu care se confruntă sistemul penitenciar din

de către acestea.

Vizita face parte din planul de activitate al Comisiei parlamentare drepturile omului și relații interetnice și oferă documentarea din prima sursă privind condițiile de detenție, avînd în vedere complexitatea instituției nr. 13, din Chișinău, care reprezintă penitenciarul cu cel mai mare număr de deținuți, a subliniat Stella Jantuan.

La rîndul său, directorul DIP, Ana Dabija, a menționat că îmbunătățirea condițiilor de detenție în instituțiile penitenciare constituie o prioritate și un imperativ pentru progresul societății. „Ajustarea acestora la standardele internaționale va stabili premise pentru schimbarea pozitivă a deținuților și reintegrarea lor în societate”, a menționat oficialul. Directorul DIP a informat parlamentarii despre construcția noului penitenciar, care va fi edificat cu suportul Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei.

Rezultatele vizitei de lucru ale deputaților vor fi expuse într-un raport de evaluare, care va conține o serie de propuneri și recomandări pentru depășirea problemelor identificate în instituție.

Penitenciarul nr. 13, Chișinău, deține statutul de izolator de urmărire penală. Această instituție asigură detenția diferitor categorii de deținuți: persoane aflate în arest preventiv, persoane condamnate, persoane ce execută sancțiunea de arest preventiv, persoane condamnate aflate în tranzit dintr-un penitenciar în altul.

Conform datelor DIP, la 14 aprilie curent, în instituție se aflau în detenție 1218 deținuți, se mai precizează în informația dată.

L.D.

Republica Moldova și în particular Penitenciarul nr.13, Chișinău.

Astfel, deputații s-au familiarizat cu condițiile de detenție ale deținuților, inclusiv ale femeilor și minorilor, vizitînd punctul medical, sălile de studii și sport, curțile de plimbare ale instituției de detenție. În cadrul vizitei, deputații au discutat cu persoanele aflate în detenție despre problemele invocate

Pașapoartele de culoare bordo vor fi eliberate cu două luni mai devreme decît se anunța

Pașapoartele biometrice de tip nou, de culoare bordo, vor fi eliberate din luna iulie și nu din septembrie cum a fost anunțat anterior. La perfectarea acestora se vor aplica metode noi de personalizare a informației și vor fi introduse elemente de securitate adiționale, bazate pe proprietățile coloranților care se reflectă diferit la lumina zilei, în funcție de unghi.

Șefa Serviciului de presă al Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Stela Nistor, a declarat că cererea pentru eliberarea pașapoartelor biometrice a crescut cu 34%. În contextul în care autoritățile au finalizat deja toate procedurile tehnice pentru eliberarea pașapoartelor biometrice de culoare bordo, s-a decis ca acestea să fie puse în uz mai devreme decît se anunța. Pașapoartele de culoare albastră, inclusiv biometrice, vor rămînea valabile pînă la expirarea termenului.

Pașapoartele bordo vor avea un cip cu sistem de operare avansat și un nivel de securitate sporit, care va reduce considerabil posibilitatea de falsificare a actului. Modi-

ficarea tarifelor la perfectarea pașapoartelor biometrice se va produce numai dacă vor exista factori obiectivi, precum modificarea prețurilor la materialele folosite sau a cheltuielilor pentru remunerarea muncii salariaților. Perfectarea unui pașaport biometric în 30 de zile costă, actualmente, 700 de lei. Cel mai rapid, pașaportul poate fi obținut în 3 ore și costă 2280 de lei.

Misiunea FMI a venit la Chișinău. Obiectivele acesteia au fost discutate la Guvern

În perioada 22-30 aprilie, experții vor examina politicile macroeconomice ale Republicii Moldova și vor purta discuții cu autoritățile și reprezentanții mediului de afaceri. Monitorizarea are loc pentru a asigura viabilitatea cadrului economic și a se convinge că statul are capacitatea să ramburseze datoria față de FMI. Declarațiile au fost făcute de șeful misiunii, Max Alier, în cadrul întrevierii cu premierul Iurie Leancă și mai mulți miniștri, care a avut loc la Guvern.

La discuții au participat viceprim-ministrul, ministrul Economiei, Valeriu Lazăr, ministrul Finanțelor, Ana-

tol Arapu, ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Valentina Buliga, secretarul general al Guvernului, Victor Bodi, și guvernatorul BNM, Dorin Drăguțan.

Subiectele principale au vizat prognozele privind evoluțiile macroeconomice în anul 2014, perspectivele bugetare, situația în sistemul bancar și reformele structurale promovate în diverse domenii. De asemenea, părțile au făcut un schimb de opinii privind ultimele evoluții din regiune.

Premierul a făcut o trecere în revistă a acțiunilor întreprinse de Guvernul de la Chișinău pentru asigurarea stabi-

lității și transparenței sectorului financiar. Iurie Leancă a declarat că autoritățile din Moldova vor avea și în continuare o abordare prudentă față de politicile financiar-economice, inclusiv în contextul evoluțiilor regionale care ar putea afecta situația din Republica Moldova.

Ultima dată, o Misiune a FMI s-a aflat în Republica Moldova la sfîrșitul lunii ianuarie. Iar ultimul program de asistență al FMI pentru Republica Moldova a fost finalizat în aprilie 2013, prin care țara noastră a beneficiat de asistență financiară în valoare de aproximativ 566 de milioane de dolari.

În Moldova s-a redus comerțul extern

Antreprenorii din Republica Moldova au exportat în ianuarie-februarie mărfuri în sumă de 353,6 mil. de dolari, ceea ce este cu 2% mai puțin comparativ cu perioada similară din 2013.

O reducere mai mare au suferit livrările peste hotare de produse autohtone,

cu 10,7%, valoarea diferenței fiind de 226,7 mil. de dolari. Pe de altă parte, re-exportul a crescut cu 18,4% – pînă la 126,9 mil. de dolari.

Potrivit Biroului Național de Statistică (BNS), principalul consumator de produse moldovenești este Rusia, care a importat produse în valoare de 73 mil.

de dolari, dar cu 28,5% mai puțin decît în perioada ianuarie-februarie 2013. Pe locul doi se situează România cu 54,9 mil. de dolari, care și-a majorat importurile din Republica Moldova cu aproape 10%. Italia a importat din Moldova produse în valoare de 44,3 milioane de dolari americani.

● La solicitarea cititorilor

Procedura de examinare a cauzelor cu privire la defăimare
(Conform prevederilor Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23.04.2010)

Cauzele cu privire la defăimare se examinează în procedură contencioasă, conform prevederilor Capitolului II din Legea cu privire la libertatea de exprimare și ale Codului de procedură civilă. Cauzele cu privire la defăimare când nu este cunoscută sursa ce a răspândit informația defăimătoare și nici autorul informației ori când persoana juridică ce a răspândit informația a fost lichidată și nu este cunoscut autorul articolului ori al informației defăimătoare sau acesta a decedat se examinează conform procedurii cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică.

Persoana care se consideră defăimată poate solicita, prin cerere prealabilă, autorului informației și/sau persoanei juridice care a răspândit-o, rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea prejudiciului cauzat. În caz de deces al persoanei defăimate, cererea prealabilă se depune de către persoana interesată. Cere-

rea prealabilă se depune în termen de 20 de zile de la data la care persoana a aflat sau trebuia să afle despre informația defăimătoare. Acesta este un termen de prescripție. La împlinirea unui an din ziua defăimării, persoana nu poate solicita repunerea sa în termenul de depunere a cererii prealabile. Persoana va indica în cerere informația pe care o consideră defăimătoare și, în cazul răspândirii unor relatări cu privire la fapte, circumstanțele care demonstrează că informația este în esență falsă sau, în cazul răspândirii judecăților de valoare, circumstanțele care demonstrează că acestea nu se bazează pe un substrat factologic suficient.

Cererea prealabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației și, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație. Dacă se constată că informația la care se referă cererea prealabilă

este falsă sau nu se bazează pe un substrat factologic suficient, persoana juridică ce a răspândit informația sau autorul informației satisface cererea prealabilă, fiind obligat să efectueze, după caz, rectificarea sau dezmințirea informației defăimătoare, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor și compensarea, la cerere, a prejudiciilor cauzate. Rectificarea sau dezmințirea informației, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile, iar dacă informația a fost răspândită de mass-media și publicația sau emisiunea care a răspândit această informație apare

mai rar decât o dată la 15 zile, în următorul număr sau emisiune. Plata compensațiilor în temeiul cererii prealabile se efectuează în termen de 15 zile de la data examinării cererii prealabile sau într-un alt termen convenit de părți. În cazul refuzului de a satisface, integral sau parțial, cererea prealabilă, persoana lezată poate depune cerere de chemare în judecată. În cazul refuzului de satisfacere a cererii prealabile pe motivul omiterii termenului de prescripție, persoana lezată poate solicita, concomitent cu depunerea cererii de chemare în judecată, repunerea în termenul de depunere a cererii prealabile.

Cererea de chemare în judecată cu privire la defăimare poate fi depusă în termen de 30 de zile. Acest termen curge de la:

- data primirii răspunsului la cererea prealabilă;
- data expirării termenului pentru examinarea

cererii prealabile. Termenul menționat este termen de prescripție.

Persoana poate fi repusă în termenul de prescripție dacă a omis acest termen din motive justificate și a înaintat cererea de chemare în judecată în termen de 30 de zile de la data dispariției motivelor care justifică repunerea în termen. În cazul în care, concomitent cu depunerea cererii principale, nu au fost înaintate pretenții cu privire la compensarea prejudiciilor, instanța de judecată va respinge cererea pentru compensarea prejudiciilor depusă ulterior.

Cererea de chemare în judecată se întocmește cu respectarea condițiilor pre-

vante pentru examinarea cauzei. În cererea de chemare în judecată, reclamantul va indica exact relatările cu privire la fapte a căror dezmințire se solicită și textul dezmințirii sau judecățile de valoare fără substrat factologic suficient.

La cererea de chemare în judecată se anexează:

- publicația ce conține informația contestată sau înregistrarea emisiunii sau, dacă prezentarea înregistrării nu este posibilă, se va indica postul, emisiunea, data și ora difuzării;
- copia de pe cererea prealabilă cu dovada expedierii sau înmînării acesteia pîrîntului;
- răspunsul la cererea prealabilă.

Pentru cererea de chemare în judecată în care se solicită dezmințirea, acordarea dreptului la replică sau exprimarea scuzelor se achită o taxă de stat în mărimea de 5 unități convenționale. Pentru pretențiile cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin defăimare se achită o taxă de stat în mărimea prevăzută la art.3 pct.1) lit.a) din Legea taxei de stat.

Reclamant în cauzele cu privire la defăimare poate fi:

- orice persoană fizică a cărei onoare, demnitate sau reputație profesională a fost lezată prin răspândirea unei informații;
- în numele persoanei decedate, dacă aceasta nu a înaintat o acțiune cu privire la defăimare – persoana interesată, însă fără dreptul de a cere compensarea prejudiciului moral;
- orice persoană juridică a cărei reputație profesională a fost lezată prin răspândirea unei informații.

Pîrînt în cauzele cu privire la defăimare poate fi persoana care a răspândit informația, autorul informației și, după caz, persoana de la care a fost preluată informația. În cazul în care acțiunea este intentată unei persoane care a preluat informația de la o terță persoană a cărei identitate este dezvăluită, ultima poate interveni în proces în condițiile Codului de procedură civilă.

◆ Avocatul dvs. la domiciliu

La întrebări
răspunde juristul
Vitalie MODRÎNGĂ

? **Sînt studentă și vreau să mă angajez în calitate de voluntar la una din organizațiile din mun. Chișinău. Știu că pentru aceasta este nevoie să fie perfectat un contract, dar nu cunosc care sînt obligațiile legale ale organizațiilor ce angajează voluntari.**

Marian Dîrzu,
mun. Chișinău

Conform articolului 6 din Legea voluntariatului, instituția gazdă are următoarele responsabilități:

a) recrutarea voluntarilor numai pentru activitatea de utilitate publică prevăzută în contractul de voluntariat;

b) efectuarea preselecției beneficiarilor voluntariatului cu care urmează să contacteze voluntarii;

c) asigurarea prestării activității de voluntariat cu respectarea cerințelor de protecție și igienă a muncii;

d) asigurarea protecției intimității beneficiarilor voluntariatului cu care contactează voluntarii;

e) elaborarea unui program de voluntariat și a unui regulament intern care vor prevedea condiții de recrutare și standarde de activitate a voluntarilor în baza unor standarde minime de calitate pentru activitatea de voluntariat stabilite de Guvern, precum și metode și instrumente de monitorizare și evaluare a activității acestora;

f) instruirea și dezvoltarea profesională a voluntarilor, inclusiv privind modul de operare cu anumite echipamente tehnice și condițiile de securitate a muncii, pentru realizarea prevederilor contractului de voluntariat;

g) neadmiterea voluntarilor la prestarea unor munci periculoase sau care pot dăuna vieții și sănătății acestora;

h) asigurarea serviciilor medicale în caz de accident sau de boală care decurg din natura activității. În cazul în care voluntarul nu este asigurat, costul serviciilor medicale este suportat integral

de către instituția gazdă;

i) rambursarea integrală sau parțială a cheltuielilor indispensabile pentru desfășurarea activității de voluntariat (transport, cazare, alimentare, asigurare medicală facultativă contra riscurilor ce decurg din natura activității, diurnă etc.), în cazul în care voluntarul își exprimă acordul;

j) oferirea, la cerere, la finele perioadei de activitate a voluntarului, a unui certificat nominal de voluntariat, care să confirme desfășurarea de către acesta a activității de voluntar, experiența și abilitățile dobîndite și care va fi înregistrat într-un registru de evidență a certificatelor respective;

k) eliberarea carnetului de voluntar și a scrisorii de recomandare dacă voluntarul este implicat în activitatea de voluntariat mai mult de 20 de ore lunar;

l) înțerea unui registru de evidență a voluntarilor, care să includă datele personale ale fiecărui voluntar, numărul contractului de voluntariat, numărul orelor prestate în calitate de voluntar și persoana responsabilă de supervizarea voluntarului în cadrul instituției gazdă;

m) asigurarea accesului voluntarului la instrumentele de lucru și la resursele informaționale de care dispune;

n) informarea periodică a voluntarului despre progresele realizate și noile activități preconizate;

o) îndeplinirea altor responsabilități incluse în contractul de voluntariat, în temeiul legislației.

Pedeapsa cu moartea în centrul Europei. Cum a fost executat un tînăr din Belarus care și-a ucis iubita

Un student din Belarus condamnat la moarte a fost împușcat pentru că și-a ucis cu cruzime iubita și amantul acesteia. Execuția a stîrnit reacții dure din partea societății, deoarece rudele tînărului nu au fost anunțate. Mama deținutului spune că avocatul fiului său a venit să-l viziteze, iar gardienii l-au anunțat ca acesta de-a fost

executat.

Pavel Seliun a fost condamnat la moarte acum un an, fiind învinuit de dublul omor.

Acesta și-a ucis iubita și amantul. Pe cel din urmă l-a tăiat bucăți pe care le-a aruncat la gunoi, iar capul l-a fiert și îl purta în geantă, fiind găsit asupra sa în timpul reținerii. Belarusul este

unicul stat din Europa în care mai există pedeapsa capitală.

În Moldova condamnarea la moarte a fost pusă sub moratoriu în 1994. 20 de state ale lumii printre care și Statele Unite mai practică pedeapsa cu moartea.

În Moldova aceasta a fost abolită în 2006.

Stimați cititori!

Redacția va răspunde la întrebările Dvs. numai la prezentarea acestui cupon.

Întrebarea trebuie formulată clar și cât mai concis, pe o foaie aparte.

Decupați cuponul și, împreună cu întrebarea Dvs, trimiteți-l pe adresa: Chișinău, 2009, str. A. Mateevici nr. 60, bir. 222.

Cupon DREPTUL

Numele, prenumele:

Adresa:

(aprilie 2014, nr. 16(515))

